

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Мәтіндегі қате медиа этикасын бұзады

ЖАРИЯЛАНДЫ
06.12.2024СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/171402/

Баспагерлік-редакторлық және дизайнерлік өнер кафедрасы

3-курс студенті

Құралай Пазылақын

Мәтіндегі қате медиа этикасын бұзады

Медиа саласы қоғамдағы маңызды ақпарат көзі болуымен қатар, адамдардың пікірін қалыптастырушы күш ретінде үлкен жауапкершілікті талап етеді. Журналистер мен медианың басты міндеті – шынайы, тексерілген ақпаратты ұсыну. Алайда мәтіндегі қателер, мейлі ол фактілік, грамматикалық немесе контекстік болсын, медиа этикасының негізгі қағидаларын бұзады. Бұл тек кәсіби беделге ғана емес, қоғамдағы сенімге де нұқсан келтіреді.

Медиа этикасының басты принциптерінің бірі – объективтілік пен шындыққа сай ақпарат беру. Алайда кей жағдайларда мәтіндегі фактілік қателер ақпаратты бұрмалауға әкеледі.

Мысал:

2020 жылы халықаралық БАҚ-тардың бірі COVID-19 пандемиясына байланысты вакцина туралы жалған статистика жариялап, қоғамда үлкен дүрбелең туғызды. Кейін бұл ақпарат қате екені дәлелденгенімен, салдары ауыр болды: адамдардың вакцинаға сенімі төмендеді, тіпті кейбір елдерде вакциналау науқандары баяулап қалды.

Мәтіндегі қателер тек жеке тұлғаларға емес, қоғамға да теріс әсер етеді. Қате ақпарат әлеуметтік шиеленіс, дүрбелең немесе түсініспеушілік тудыруы мүмкін.

Мысал:

2018 жылы бірқатар қазақстандық медиа қате мәліметке сүйеніп, “жаңа салық түрі енгізіледі” деген жаңалық таратты. Бұл халық арасында үлкен алаңдаушылық туғызып, экономикалық тұрақсыздық туралы жалған пікірлердің таралуына әкелді. Нәтижесінде,

ақпарат құралдары кейіннен кешірім сұрауға мәжбүр болды.

Мәтіндегі грамматикалық және стилистикалық қателер оқырманның ақпаратқа деген сенімін төмендетеді. Сонымен қатар, мұндай қателер ақпараттың мәнін өзгертіп жіберуі мүмкін.

Мысал:

2019 жылы бір қазақстандық басылым заң жобасы туралы мақаласында “қолдау тапты” деген сөзді “қолдау таппады” деп жариялаған. Бұл түсініспеушілік туғызып, заң жобасы қабылданбады деп ойлаған жұрт арасында әртүрлі пікірталас пайда болды.

Журналистердің басты міндеті – қоғамды сенімді ақпаратпен қамтамасыз ету. Мәтіндегі қателер бұл міндетті орындауға кері әсерін тигізеді. Медиа саласында тексерілмеген деректерді жариялау – аудиторияға құрмет көрсетпеу деген сөз.

Мәтіндегі қателер тек техникалық мәселе емес, ол журналистиканың этикалық нормаларының бұзылуы ретінде қарастырылады. Әрбір журналист пен редактор ақпаратты жарияламас бұрын оны бірнеше рет тексеріп, аудиторияға шынайы әрі сапалы материал ұсынуға міндетті. Себебі медиаға деген сенім қоғамдағы тұрақтылық пен әділеттіліктің кепілі.

Ұсыныс:

1. Фактілерді тексеру үшін дереккөздерді мұқият талдау.
2. Тіл мен стиль қателерін болдырмау үшін кәсіби редакторларды тарту.
3. Жалған ақпарат таралса, дер кезінде түзетулер жариялап, аудиториядан кешірім сұрау.

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.